

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 1997/5

Karar Sayısı : 1998/61

Karar Günü : 7.10.1998

Resmi Gazete tarih/sayı:07.01.2003/24986

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : İzmir 8. Asliye Hukuk Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 5.6.1935 günlü, 2762 sayılı "Vakıflar Kanunu"nun 4.4.1995 günlü, 4103 sayılı Yasa ile değiştirilen 27. maddesinin Anayasa'nın 10. ve 11. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Dâvâcının icareteynli gayrimenkulün taviz bedelinin fâhiş olduğunu ileri sürerek açtığı dâvâda uygulanacak olan 4103 sayılı Yasa'nın 27. maddesinin, Anayasa'ya aykırılığı savını ciddi bulan Mahkeme iptali istemiyle başvurmuştur.

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

2762 sayılı Yasa'nın 4103 sayılı Yasa ile değiştirilen itiraz konusu 27. maddesi şöyledir :

"Madde 27- Vakfın türüne göre ayırım yapılmaksızın (sahih, gayrisahih, tahsisat kabilinden v.b) mevcut mukataalı toprakların veya icareteynli gayrimenkullerin mülkiyetleri bu gayrimenkul hakkında, illerde defterdarlık, ilçelerde malmüdürlüğü kıymet takdir komisyonunca takdir edilecek rayiç bedelinin yüzde elli oranında hesap edilecek taviz karşılığında mutasarrıfına geçirilir. Taviz bedeli ödenmeden ortaklığın giderilmesi veya cebri icra yoluyla satışı yapılacak gayrimenkullerin taviz bedellerinin hesaplanmasında satış bedeli esas alınır."

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

İtiraz başvurusunda dayanılan Anayasa kuralları şunlardır:

1- "MADDE 10.- Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz.

Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar."

2- "MADDE 11.- Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır.

Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz."

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca, Yekta Güngör ÖZDEN, Güven DİNÇER, Selçuk TÜZÜN, Ahmet Necdet SEZER, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Mustafa BUMİN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Lütfi F. TUNCEL ve Fulya KANTARCIOĞLU'nun katılmalarıyla 21.1.1997 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, öncelikle uygulanacak kural ve sınırlandırma sorunları görüşülmüştür.

A- Davada Uygulanacak Kural Sorunu

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddelerine göre, mahkemeler, bakmakta oldukları davalarda uygulayacakları kanun ya da kanun hükmünde kararname kurallarını Anayasa'ya aykırı görürler veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddi olduğu kanısına varırlarsa o hükmün iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmaya yetkilidir. Ancak bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması ve iptali istenen kuralın da o davada uygulanacak olması gerekmektedir. Uygulanacak yasa kuralları, davanın değişik evrelerinde, ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikteki kurallardır.

Başvuran Mahkemede bakılmakta olan davada taviz bedeli ödenmeden ortaklığın giderilmesi veya cebri icra yoluyla satış söz konusu olmadığından, 2762 sayılı Yasa'nın 4103 sayılı Yasa ile değiştirilen 27. maddesinin davada uygulanma olanağı bulunmayan 2. tümcesine ilişkin itirazın başvuran Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle reddine karar verilmiştir.

B- Sınırlama Sorunu

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesine göre, Anayasa Mahkemesi'ne itiraz yoluyla yapılacak başvurular, itiraz yoluna başvuran mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulayacağı yasa kuralları ile sınırlıdır.

2762 sayılı Yasa'nın 4103 sayılı Yasa ile değiştirilen 27. maddesinin ilk tümcesine ilişkin incelemenin, görülmekte olan davanın "icareteynli gayrimenkuller"e ilişkin olması nedeniyle, bu sözcüklerle sınırlı olarak yapılmasına dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine karar verilmiştir.

V- SÖZLÜ AÇIKLAMA

Anayasa'nın 149. ve Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkındaki 2949 sayılı Yasa'nın 30. maddesi gereğince 6.10.1998 gününde Vakıflar Genel

Müdürlüğü'nün bağlı olduğu Devlet Bakanı, Vakıflar Genel Müdürü ve Birinci Hukuk Müşaviri'nin sözlü açıklamaları dinlenilmiştir.

VI- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenilen Yasa kuralı, dayanan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile öteki yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- Maddenin Anlam ve Kapsamı

Türkiye'de vakıf akarlarının zamanla harap veya tamamen yıkılıp yok olmaları sonucunda vakıf gelirlerinde büyük oranda azalma olmuş, elde edilen gelirlerle vakıf malları onarılamadığı gibi, yıkılanların yerine yenileri de yapılamamıştır. Başta İstanbul olmak üzere birçok kentte ard arda vukuu bulan yangın, deprem gibi doğal âfetler de harap ve yıkık bina sayısını artırmıştır. Bu nedenle, vakıf taşınmazların daha iyi değerlendirilmeleri için yeni çözüm yolları aranmıştır.

Vakıf taşınmazlarının kıymetine yakın bir bedelinin bir defaya mahsus olmak üzere peşin alınmasına icarei muaccele, yıldan yıla cüzi bir kira alınmasına da icarei müeccele denilmektedir. İcarei muaccele ile yıkılanların yerine yenilerinin yapılması ve harap olanların onarılması, yıldan yıla alınan kira ile de hem vakfa bir gelir sağlanması hem de kiracısının o taşınmaz üzerinde ileride doğabilecek zilliyetlik hakkının önlenmesi düşünülmüştür. Vakıf akarlara uygulanan bu ikili kira usulü icareteyn, bu şekilde kiraya verilen taşınmaz mallar da icareteynli taşınmaz mallardır.

2762 sayılı Kanun yürürlüğe girdikten sonra vakıf mallarının icareteyne ve mukataaya bağlanması kaldırılmış, şerhli taşınmazlar icareteyn veya mukataanın yirmi misli bir taviz karşılığında mutasarrıfına geçirilmiştir. Ancak vakıf taşınmazlarının tapuya geçirilişlerindeki gecikme nedeniyle taviz bedeli alınması ve şerhlerin tapudan silinmesi ve kaydedilmesi işlemleri tamamlanamamıştır. Bu nedenle, 22.9.1983 tarihinde yürürlüğe giren 2888 sayılı kanunla 10 yıllık bir süre öngörülmüş ve taviz bedelinin tespit, tahakkuk ve tahsiline ilişkin yeni usul ve esaslar belirlenmiştir.

2762 sayılı Kanun'un 27. maddesinin 2888 sayılı Kanun'la değiştirilen ikinci fıkrasında "Bu maddede öngörülen ve ilgililerince Vakıflar İdaresine ödenmeyen taviz bedelleri, bu gayrimenkul için 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu gereğince verilen en son beyanname ile beyan edilen vergi değerinin yüzde yirmisi oranında hesap edilerek ilgili Vakıflar İdaresince alınır. Beyannamedeki değer gayrimenkulün rayiç bedelinin altında olduğu Vakıflar İdaresince anlaşıldığı takdirde, Vakıflar İdaresi ilgili Vergi Dairesinden bu gayrimenkule ait rayiç bedelin tespitini ister. Taviz bedeli ödenmeden ortaklığın giderilmesine veya cebri icra yoluyla satışı yapılacak olan gayrimenkullerin taviz bedellerinin hesaplanmasında satış bedeli ile vergi değerinden fazla olanı esas alınır" denilmekte idi. Ancak, 2888 sayılı Kanunda öngörülen taviz bedeline esas matrah, emlak beyan değeri ile bağlantılı olarak vergi dairelerince tespit edilmekte iken, 11.12.1985 tarihinde yürürlüğe giren 3239 sayılı Kanunla emlak vergisi ile ilgili işlemlerin belediyelere devredilmesi sonunda vergi dairelerinin rayiç değer takdir etme yetkilerinin ortadan kalkması nedeniyle yasal bir boşluk meydana gelmiş, bu boşluk 4.4.1995 günlü, 4103 sayılı Kanunla giderilmiştir. Bununla icareteynli gayrimenkullerin ve mukataalı toprakların rayiç bedelini takdir yetkisi illerde Defterdarlık, ilçelerde Mal Müdürlüğü kıymet takdir komisyonlarına bırakılmıştır.

4103 sayılı Kanunla değiştirilen Vakıflar Kanununun 27. maddesinde, "Vakfın türüne göre ayırım yapılmaksızın (sahih, gayri sahih, tahsisat kabilinden v.b) mevcut mukataalı toprakların ve icareteynli gayrimenkullerin mülkiyetleri bu gayrimenkul hakkında illerde defterdarlık, ilçelerde malmüdürlüğü kıymet takdir komisyonlarınca takdir edilecek rayiç bedelinin yüzde elli oranında hesap edilecek taviz karşılığında mutasarrıfına geçirilir. Taviz bedeli ödenmeden ortaklığın giderilmesi veya cebri icra yoluyla satışı yapılacak gayrimenkullerin taviz bedellerinin hesaplanmasında satış bedeli esas alınır"; 28. maddesinde, "Yukarıdaki maddede yazılı tavizler toptan ödendiği takdirde gayrimenkulün mülkiyeti mutasarrıfı adına tapuda tescil olunur. Bu tavizin yarısı peşin ve geri kalanı da üç yılda üç müsavi taksitle de ödenebilir. Bu takdirde mülkiyeti mutasarrıfı adına tescil edilmekle beraber gayrimenkulün tamamı geri kalan taksitler için birinci derece ve birinci sırada ipotek sayılarak tapuya böylece kaydolunur. Taksitler için kanuni faiz yürütülür. Bu taksit zamanında ödenmezse geri kalan taksitlerin tamamı muaccel olur. Mülkiyetin mutasarrıfı adına tescilinden itibaren mukataa ve icare alınmaz" denilmektedir. Buna göre, itiraz konusu kuralın amacının, henüz özel mülk haline dönüştürülmemiş gayrimenkullerin rayiç bedelin yüzde ellisi kadar ivaz, karşılığında mutasarrıfı adına tapuya tescilinin sağlanması olduğu anlaşılmaktadır.

B- Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

Mahkeme, itiraz başvurusunda; 2762 sayılı Vakıflar Yasası'nın 4103 sayılı Yasa ile değiştirilen 27. maddesinin değişiklikten önceki hükümlerine göre icareteynli vakıflarda tâviz bedelinin o mülke ait icarın yirmi katı olarak saptandığını; bu tür vakıf taşınmazlarının mutasarrıflarının, Yasa'nın 13.6.1935 tarihinde yayınlanmasını takip eden 6 aydan sonra (13.12.1935 tarihinden itibaren) toplam 20 yıl içinde saptanan tâviz bedelini ödeyerek vakfa ait şerhleri tapu sicilinden terkin ettirildiklerini; sürenin sonunda vakıf şerhlerini taviz bedeli ödeyerek terkin ettirmeyen mükelleflerle ilgili olarak, 29. maddede, taviz vermek yolu ile icareteynli kayıtları terkin edilmemiş olan gayrimenkullerin mülkiyetinin kendiliğinden mutasarrıfına geçeceğini ve vakfın hakkı da ivaza dönerek gayrimenkulün tamamının bu ivaz karşılığında birinci derece ve sırada ipotek sayılacağına öngörüldüğünü; böylece, 20 yıl içinde icarının yirmi katı tâviz bedeli olarak ödenmemiş olan taşınmazlarda nasıl bir hukuki sonuç doğacağına açık olarak saptandığını; miktar olarak belirlenmiş vakıf alacağına ipotek ile teminat altına alındığını; bunun Kamu Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkındaki Yasa uyarınca takip ve tahsil edebileceğini; itiraz konusu kuralla miktarı belli olan taviz bedelini ödememiş olanların kesinleşen borçlarının fâhiş derecede artırılmış olduğunun; bu suretle, 4103 sayılı Yasa'ya göre vakıf şerhli mülklerin mutasarrıflarının cezalandırıldığını, bunun da eşitlik ilkesini bozduğunu ileri sürmüştür.

Anayasa'nın 10. maddesinde, "Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar", 11. maddesinde de, "Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır. Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz." denilmektedir.

Yasa önünde eşitlik herkesin her yönden aynı kurallara bağlı olacağı anlamına gelmez. Yasaların uygulanmasında dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din ve mezhep ayrılığı gözetilemez ve bu nedenlerle eşitsizlik yaratılamaz. Bu ilke, birbirleriyle aynı durumda olanlara ayrı kuralların uygulanmasını ve ayrıcalıklı kişi ve toplulukların yaratılmasını engellemektedir. Kimi yurttaşların haklı bir nedene dayanarak değişik kurallara bağlı

tutulmaları eşitlik ilkesine aykırılık oluşturmaz. Durum ve konumlarındaki özellikler kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerekli kılabilir. Özelliklere, ayrılıklara dayandığı için bu nedenler, ayrı düzenlemeyi aykırı değil, geçerli kılar.

2762 sayılı Vakıflar Kanunu'nda taviz bedellerinin artırılmasına ilişkin kimi tarihlerde yapılan değişikliklerde olduğu gibi dava konusu düzenlemenin de günün piyasa koşullarına uyum sağlamak ve yüksek enflasyon karşısında vakıf mallarını korumak amacıyla yapıldığı anlaşılmaktadır. Ekonomik göstergelerdeki hızlı artış karşısında 4103 sayılı Yasa'ya tâbi olan mutasarrıfların, 1935 yılındaki icareteyne göre taviz bedeli ödeyenlerle aynı kurallara ve koşullara bağlı tutulmalarının söz konusu vakıf mallarının değerlendirilmesinde adil bir ölçü oluşturmayacağı açıktır. Bu nedenle, aralarında eşitlik karşılaştırması yapılması olanaklı değildir.

Öte yandan, dava konusu kural kapsamındaki mutasarrıflar yönünden önceki düzenlemelerle getirilen olanaklar, henüz kişisel hak haline dönüşmediğinden bunlar için kazanılmış bir hakkın varlığından da söz edilemez.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural, Anayasa'nın 10. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Konunun Anayasa'nın 11. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

Ahmet Necdet SEZER bu görüşlere katılmamıştır.

VII- SONUÇ

5.6.1935 günlü, 2762 sayılı "Vakıflar Kanunu"nun 4103 sayılı Yasa ile değiştirilen 27. maddesinin birinci tümcesinin "... icareteynli gayrimenkuller ..." yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, Ahmet Necdet SEZER'in karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA, 7.10.1998 gününde karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Ahmet Necdet SEZER	Güven DİNÇER	Haşım KILIÇ
Üye	Üye	Üye
Yalçın ACARGÜN	Mustafa BUMİN	Sacit ADALI
Üye	Üye	Üye
Ali HÜNER	Lütfi F. TUNCEL	Fulya KANTARCIOĞLU

Üye

Mahir Can ILICAK

Üye

Rüştü SÖNMEZ

KARŞIOY GEREKÇESİ

Medeni Yasa'nın uygulanmasına ilişkin 864 sayılı Yasa'nın 8. maddesinin birinci fıkrasında, Medeni Yasa'nın yürürlüğünden önce kurulan vakıflar konusunun ayrı bir yasayla düzenlenmesi öngörülmüştür. Bu öngörü üzerine 05.06.1935 günlü, 2762 sayılı Vakıflar Yasası yürürlüğe konulmuştur.

2762 sayılı Yasa'nın 26. maddesi ile, vakıf mallarının icareteyne ve mukataaya bağlanması yöntemi kaldırılmış; 27, 28 ve 29. maddelerinde de, mevcut icareteynli ve mukataalı vakıfların tasfiye yöntemleri düzenlenmiştir.

Bu Yasa'nın;

- 27. maddesinde, mevcut mukataalı toprakların ya da icareteynli taşınmazların mülkiyetlerinin, icare ya da mukataalarının yirmi katı bir taviz karşılığında mutasarrıfına geçirileceği,

- 28. maddesinde, önceki maddede yazılı taviz bedelinin toptan ödenmesi durumunda taşınmazın mülkiyetinin mutasarrıfı adına tapuda tescil edileceği, bedelin taksitle de ödenebileceği, bu durumda taşınmazın mülkiyetinin mutasarrıfı adına tescil edilmekle birlikte kalan taksitler için taşınmaza ipotek konularak tapuya kaydedileceği,

- 29. maddesinde de, on yıl içinde taviz vermek yoluyla icareteyn ya da mukataa kayıtları terkin edilmemiş taşınmazların mülkiyetinin on yıl sonra kendiliğinden mutasarrıfına geçeceği, vakfın hakkının ivaza dönüşeceği ve bu ivaz karşılığında taşınmaza birinci derece ve birinci sırada ipotek konulacağı, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün o yıl gerçekleştirilen icare ve mukataa üzerinden hesaplanacak bu tavizler ile zamanında ödenmeyen taksitleri, mutasarrıfın başka mallarına başvurarak Tahsili Emval Yasası'na göre tahsile yetkili olduğu, kurala bağlanmıştır.

Bu kurallar uyarınca, 2762 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girdiği günden başlayarak on yıl içinde icareteynli ya da mukataalı vakıfların tasfiye işlemlerinin bitirilmiş olması gerekmektedir.

Ancak, vakıf taşınmazlarının tapuya tescillerindeki gecikme nedeniyle bedel alınması ve şerhlerin tapudan silinmesi ya da kaydedilmesi işlemleri bitirilememiştir. Bu yüzden, 22.09.1983 günlü, 2888 sayılı Yasa ile yeniden on yıllık bir süre öngörülmüştür.

Bu arada, 2762 sayılı Yasa'nın 27. maddesinin ikinci fıkrasında 2888 sayılı Yasa'yla yapılan değişiklikle, bu maddede öngörülen ve ilgililerince Vakıflar İdaresine ödenmeyen taviz bedellerinin, sözkonusu taşınmaz için 1319 sayılı Emlak Vergisi Yasası uyarınca verilen en son

beyanname ile saptanan vergi değerin yüzde yirmisi oranında hesaplanarak alınacağı, beyannamedeki değerin rayiç bedelin altında olduğunun anlaşılması durumunda Vakıflar İdaresinin ilgili vergi dairesinden rayiç bedelin saptanmasını isteyeceği belirtilmiştir.

2888 sayılı Yasa ile öngörülen taviz bedeline esas matrah, emlak beyan değeri ile bağlantılı olarak vergi dairelerince saptanmakta iken, 11.12.1985 günlü, 3239 sayılı Yasa ile emlak vergisine ilişkin işlemlerin belediyelere devredilmesi sonucu bu konuda yasal boşluk oluşmuş, bir işlem yapılamamış ve icareteynli ya da mukataalı vakıf taşınmazları sorunu bitirilememiştir.

2762 sayılı Yasa'nın icareteynli ya da mukataalı vakıfların tasfiyesine ilişkin 27, 28 ve 29. maddeleri son olarak 04.04.1995 günlü, 4103 sayılı Yasa'yla değiştirilmiştir.

2762 sayılı Yasa'nın 4103 sayılı Yasa'yla değişik itiraz konusu 27. maddesinde, vakfın türüne göre ayırım yapılmaksızın (sahih, gayri sahih, tahsisat kabilinden v.b.) mevcut mukataalı toprakların ve icareteynli taşınmazların mülkiyetlerinin, bu taşınmazlara ilişkin illerde defterdarlık, ilçelerde malmüdürlüğü kıymet takdir komisyonlarınca takdir edilecek rayiç bedelin yüzde elli oranında hesaplanacak taviz karşılığında mutasarrıfına geçirileceği, taviz bedeli ödenmeden ortaklığın giderilmesi ya da cebri icra yoluyla satışı yapılacak taşınmazların taviz bedellerinin hesaplanmasında satış bedelinin esas alınacağı belirtilmiştir.

Böylece, 2762 sayılı Yasa'nın ilk düzenleniş biçiminde icare ya da mukataanın yirmi katı ile sınırlandırılan taviz bedeli, 4103 sayılı Yasa değişikliği ile kıymet takdir komisyonlarınca takdir edilecek rayiç bedelin yüzde elli olarak belirlenmiştir.

1- Anayasa'nın 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devleti olduğu belirtilmiştir.

Hukuk devleti ilkesi, devletin bütün eylem ve işlemlerinin hukuka ve Anayasa'ya uygun yürütülmesini gerektirmektedir. Hukuksal güvenlik, hukuk devleti ilkesinin belirgin özelliğidir.

Yurttaşların kendilerini hukuksal güvenlikte görüp duyumsamaları, ancak devletin kendisini koyduğu kurallarla bağlı sayması durumunda olanaklıdır. Çünkü, bireyler eylem ve işlemlerini, bir hukuksal güven duygusu içinde, yürürlükteki kurallara göre yaparlar.

Bu hukuksal güven, hukuksal korunmayı gerektirmektedir. Bireylerin hukuksal korunma görmemeleri, hukuk devletinin gereği olan "devlete güven" ilkesiyle çelişki yaratacaktır.

Anayasa Mahkemesi'nin K. 1989/48 sayılı kararında da belirtildiği gibi, devlete güven, hukuk devletinin sağlamak istediği huzurlu ve istikrarlı bir ortamda yaratılabilir ve yasalara gösterilen güven ve saygıdan kaynaklanan oluşumların sonuçlarını korumak da devlete güveni sağlamanın en iyi aracıdır.

Yürürlükte olan bir yasa kuralına dayanılarak yapılan işlemler, sonra çıkarılan bu yasal düzenleme ile geçersiz sayılırsa hukuk devletine olan inanç sarsılır ve bu durum hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmaz.

Yukarıda ayrıntılarıyla açıklandığı gibi, 2762 sayılı Yasa'nın 27. maddesiyle bireyler yönünden oluşturulan hukuksal statü, bu maddede 4103 sayılı Yasa'yla yapılan değişiklikle bozulmuştur.

Bu niteliği ile itiraz konusu kural hukuk devleti ilkesine aykırı düşmektedir.

2- Anayasa'nın 10. maddesinde, herkesin dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasal düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri nedenlerle ayırım gözetilmeksizin yasa önünde eşit olduğu belirtilmiştir.

Bu madde, gerekçesinde de vurgulandığı gibi, hem yasaların çıkarılması hem de uygulanması aşamalarında eşitlik ilkesine uygun davranılmasını zorunlu kılmaktadır.

Anayasa Mahkemesi çeşitli kararlarında eşitlik ilkesini, yasalarda, her şeyden önce Anayasa'da açıkça belirtilen yönlerden ayırım gözetilmesini yasaklayan ve bunların dışında aynı durumda bulunanlar için haklarda ve ödevlerde, yararlarda ve yükümlülüklerde, yetkilerde ve sorumluluklarda, fırsatlarda, hizmetlerde eşitliğin sağlanmasını gerektiren eşit davranma ve ayırım yapmama ilkesi olarak yorumlanmıştır.

2762 sayılı Yasa'nın değişik 27. ve 29. maddeleri, aynı konumda olan mutasarrıflar yönünden farklı uygulamalara neden olacak düzenlemeler içermektedir.

Gerçekten 2762 sayılı Yasa'nın 4103 sayılı Yasa ile değişik 27. maddesiyle getirilen taviz bedeli hesaplama yönteminin 29. maddedeki "kendiliğinden mutasarrıfına geçme" durumu için uygulanamayacağı açıktır. 4103 sayılı Yasa ile 29. maddede bir değişiklik yapılmamıştır ve bu maddeye göre taviz bedeli yine o yıl gerçekleştirilen icare ve mukataanın yirmi katı olarak hesaplanacaktır.

Görüldüğü gibi, 2762 sayılı Yasa'nın aynı konuyu düzenleyen ve aynı statüdeki mutasarrıflar için kural içeren 4103 sayılı Yasa'yla değişik 27. maddesi ile 2888 sayılı Yasa'yla değişik 29. maddesi arasında uyumsuzluk bulunmaktadır.

Bu uyumsuzluk, taviz bedelini ödemeyi kabul edip ilk taksidini yatıran, ancak sonraki taksitleri zamanında ödemeyenler ile, taviz bedelini hiç ödemedikleri halde kendiliğinden vakıf taşınmazın maliki olanlar arasında birinciler aleyhine bir haksızlık ve eşitsizlik yaratmaktadır.

Oysa, Anayasa Mahkemesi'nin çeşitli kararlarında belirtildiği gibi, Anayasa'nın 10. maddesi uyarınca özdeş nitelikte bulunan durumların yasal düzenlemelerle aynı işleme bağlı tutulması gerekmektedir.

Bu durumu gerçekleştiremeyen itiraz konusu kural Anayasa'nın eşitlik ilkesini düzenleyen 10. maddesine de aykırı düşmektedir.

Bu nedenlerle, 2762 sayılı Vakıflar Yasası'nın 4103 sayılı Yasa'yla değişik 27. maddesinin davada uygulanacak kural niteliğinde olan ilk tümcesinin "icareteynli gayrimenkuller" yönünden iptal edilmesi gerektiği düşüncesiyle çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Esas Sayısı : 1997/5
Karar Sayısı : 1998/61

Başkan

Ahmet Necdet SEZER